

AAK-001-001463 Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) (CBCS) Examination

April / May - 2016

Philosophy : Paper - VIII

(Indian Philosophy - II) (Ele. - I)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001463

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

વિભાગ - ૧

૧ M.C.Q. :

૨૦

- (૧) યોગસૂત્રના કર્તા નીચેનામાંથી કોણ ?
(અ) ગૌતમમુની (બ) કણાદમુની
(ક) પતંજલી (ડ) જૈમિની
- (૨) વૈશેષિક દર્શન મુજબ 'દ્રવ્ય'માં શું ન આવે ?
(અ) આત્મા (બ) તન
(ક) સમય (ડ) મન
- (૩) ન્યાયદર્શન મુજબ નીચેનામાંથી કયું પ્રમાણ નથી ?
(અ) અનુપલબ્ધિ (બ) પ્રત્યક્ષ
(ક) અનુમાન (ડ) શબ્દ
- (૪) 'અપૂર્વ'નો વિચાર કયાં દર્શનમાં જોવા મળે છે ?
(અ) ઉત્તરમીમાંસા (બ) ન્યાય
(ક) વૈશેષિક (ડ) પૂર્વમીમાંસા
- (૫) નીચેનામાંથી 'બ્રહ્મ'ની સત્તા કઈ છે ?
(અ) પ્રાતિભાસિક (બ) પારમાર્થિક
(ક) વ્યાવહારિક (ડ) કંઈ નહીં

- (દ) 'ત્રિગુણાત્મિકા' કોનું નામ છે ?
- (અ) પરા (બ) પ્રકૃતિનું
(ક) અપ્રમાનું (ડ) શક્તિનું
- (૭) ઈશ્વરના વિચારને ન સ્વીકારનાર દર્શન -
- (અ) સાંખ્ય (બ) ન્યાય
(ક) વૈશેષિક (ડ) યોગ
- (૮) ચિત્તવૃત્તિઓનો નિરોધ એટલે _____.
- (અ) બાહ્યવૃત્તિ (બ) ઈન્દ્રીયાનુભવ
(ક) યોગ (ડ) યમ
- (૯) નીચેમાંથી કયું અષ્ટાંગ યોગમાં નથી ?
- (અ) યમ (બ) સમાધિ
(ક) નિયમ (ડ) વિવેક
- (૧૦) શંકરાચાર્યનું અદ્વૈત કેવાં પ્રકારનું છે ?
- (અ) વિશિષ્ટાદ્વૈત (બ) કેવલાદ્વૈત
(ક) દ્વૈતાદ્વૈત (ડ) શુદ્ધાદ્વૈત
- (૧૧) 'અભાવ' પદાર્થ છે ?
- (અ) ના (બ) ક્યારેક
(ક) ખબર નથી (ડ) હા
- (૧૨) 'સામાન્ય વિશેષ - સમવાય' વૈશેષિકદર્શન અનુસાર શું છે ?
- (અ) પદાર્થ (બ) યોગ
(ક) શક્તિ (ડ) અપૂર્વ
- (૧૩) વૈશેષિક દર્શનના પ્રણેતા કોણ ?
- (અ) કપીલ મુની (બ) કણાદ મુની
(ક) જૈમિની (ડ) પતંજલી
- (૧૪) "જ્ઞાન અંગે જ્ઞાન મેળવતાં પહેલાં જ્ઞાન શેમાંથી મળે છે તે ચર્ચા થવી જોઈએ." આવું માનનાર દર્શન -
- (અ) ન્યાયદર્શન (બ) યોગદર્શન
(ક) શંકરાચાર્ય (ડ) રામાનુજ
- (૧૫) માયાની શક્તિ નીચેમાંથી કઈ ?
- (અ) પ્રકૃતિ (બ) વિક્ષેપ
(ક) વિશેષ (ડ) રજસૂ

- (૧૬) 'નેતી-નેતી' બ્રહ્મ વિશે કયા આચાર્ય જણાવે ?
 (અ) રામાનુજ (બ) કપિલ
 (ક) શંકરાચાર્ય (ડ) કણાદ
- (૧૭) 'વેદવાક્યો' એ શબ્દપ્રમાણનો કયો પ્રકાર છે ?
 (અ) સારાંશ (બ) લૌકિક શબ્દ
 (ક) અ-લૌકિક શબ્દ (ડ) યોગ્ય
- (૧૮) યોગના બહિર્ગ સાધનો કેટલાં ?
 (અ) ચાર (બ) પાંચ
 (ક) ત્રણ (ડ) બે
- (૧૯) 'માયાવાદ'નું સખત શબ્દોમાં ખંડન કરનાર આચાર્ય -
 (અ) કણાદ (બ) શંકર
 (ક) માધવ (ડ) રામાનુજાચાર્ય
- (૨૦) માયા 'સત્' પણ નથી 'અસત્' પણ નથી તો નીચેમાંથી શું તેને લાગુ પડશે ?
 (અ) યોગ્ય (બ) અનિર્વચનીય
 (ક) પરા (ડ) મૂલા

[વિભાગ - ૨

- ૨ ભારતીય પંચાવયવી અનુમાનનું સ્વરૂપ વર્ણવો. ૧૦
 અથવા
- ૨ પદાર્થ એટલે શું ? સમવાય પદાર્થની સમજૂતી આપો.
- ૩ સાંખ્યના સત્કાર્યવાદની દલીલો સમજાવો. ૧૦
 અથવા
- ૩ પ્રકૃતિનું સ્વરૂપ વર્ણવો.
- ૪ (અ) એક વિશે ટૂંકનોંધ લખો : ૮
 (૧) યોગના બહિર્ગ સાધનો
 (૨) ન્યાયદર્શન અનુસાર પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ.
- (બ) એક વિશે ટૂંકનોંધ લખો : ૮
 (૧) અર્થાપતિ પ્રમાણ
 (૨) શંકરનો બ્રહ્મનો ખ્યાલ.

૫ કોઈ પણ બેનાં સંક્ષિપ્ત ઉત્તરો આપો :

૧૪

- (૧) સાંખ્યનો દ્વૈતવાદ ચર્ચો.
- (૨) સામાન્ય-વિષેશ પદાર્થો સમજાવો.
- (૩) શંકરનો માયાવાદ સમજાવો.
- (૪) પૂર્વમીમાંસા અનુસાર 'શબ્દ' પ્રમાણ સમજાવો.

ENGLISH VERSION

SECTION - I

1 M.C.Q. :

20

- (1) Who is the author of Yogasutras from the following ?
(A) Gautama Muni (B) Kanada Muni
(C) Patanjali (D) Jaiminy
- (2) What is not in the substance as per Vaisheshikas ?
(A) Self (B) Body
(C) Time (D) Mind
- (3) What is not the source of knowledge according to Nyaya System ?
(A) Non-cognition (B) Perception
(C) Inference (D) Testimony
- (4) In which system do we see the concept of Apurva ?
(A) Uttara Mimansa (B) Nyaya
(C) Vaisheshika (D) Purva Mimansa
- (5) Which is the Satta of Brahman from the following ?
(A) Pratibhasika (B) Parmarthika
(C) Vyavaharika (D) Nothing
- (6) Whose name is Trigunatmika ?
(A) Para (B) Prakriti
(C) Aprama (D) Energy

- (7) The system Denying the Idea of God
 (A) Sankhya (B) Nyaya
 (C) Vaisheshika (D) Yoga
- (8) The control of Chittavritti means
 (A) External Vritti (B) Sense experience
 (C) Yoga (D) Yama
- (9) What is not in the eight fold path from the following ?
 (A) Yama (B) Samadhi
 (C) Niyama (D) Viveka
- (10) What type of non-duality in Shankeracharya's ?
 (A) Vishishtadvaita (B) Kevaladvaita
 (C) Dvaitadvait (D) Shuddhadvaita
- (11) Is non-existence a category ?
 (A) No (B) Sometimes
 (C) Don't know (D) Yes
- (12) What is Generality-Particularity-Inheritance as per Vaisheshika system ?
 (A) Category (B) Yoga
 (C) Energy (D) Apurva
- (13) Who is the founder of Vaisheshika system ?
 (A) Kapil Muni (B) Kanada Muni
 (C) Jaimini (D) Patanjali
- (14) 'We should discuss about how we get knowledge before acquiring knowledge'. The system believing so.
 (A) Nyaya system (B) Yoga system
 (C) Shankeracharya (D) Ramanuja
- (15) What is the Energy of Maya from the following ?
 (A) Prakriti (B) Vikshepa
 (C) Vishesha (D) Rajas
- (16) Which Acharya declares 'Neti Neti' about Brahman ?
 (A) Ramanuja (B) Kapil
 (C) Shankeracharya (D) Kanada

- (17) What type of testimony is Vedic Injunctions ?
 (A) Brief
 (B) Ordinary Testimony
 (C) Non-ordinary Testimony
 (D) Proper
- (18) How many are the external means of Yoga ?
 (A) Four (B) Five
 (C) Three (D) Two
- (19) The Acharya criticising Maya strictly
 (A) Kanada (B) Shankera
 (C) Madhva (D) Ramanujacharya
- (20) 'Maya is neither real nor unreal.' What can be applied to it from the following ?
 (A) Proper (B) Anirvachaniya
 (C) Para (D) Mula

SECTION - II

- 2** Describe the Nature of Indian Fivefold Inference. **10**
- OR**
- 2** What is category ? Explain inherance.
- 3** Explain the arguments for Satkaryavada as per Sankhya. **10**
- OR**
- 3** Describe the Nature of Prakriti.
- 4** (a) Write short note about any one : **8**
 (1) The external means to Yoga
 (2) Perception as per Nyaya system.
- (b) Write short note about any one : **8**
 (1) Postulation
 (2) The concept of Brahman as per Shankera.

5 Answer briefly any two :

14

- (1) Discuss Sankhya Dualism
 - (2) Explain the categories of generality and particularity
 - (3) Explain Shanker's Mayavada
 - (4) Explain testimony as per Purva Mimansa system.
-